

'Crune =nu, Pɔlu gba la

FILIPUKUE

ye

1 ¹Mɔ Pɔlu kɔ Timote 'heɛn, -v mɔ -Yusu 'Klɪsu a -kuannunyu, -a muv ni, -vɔ 'crune -gbo 'cru. 'A mu =nu, -v mɔ Nyɪsua a daku, 'ke 'le Filipudɔ 'mu, 'a muvɔ ni, -aa -wɔn 'cru, a 'bii =nu, -v kɔ -Yusu 'Klɪsu 'heɛn -mɛ. A bi 'le ye, a kɔ 'cɔɛ a 'yie=tunyɔ, kɔ 'cɔɛ a 'mu-henyɔ 'heɛn, a 'bii, 'a mu kɔ 'crune -gbo. ²-A ni Bu Nyɪsua, kɔ -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsu, bu nu 'a mu -hapɔde 'mu, kɔ bu -nyi 'a mu kegbowɛɛnle.

Filipukue a 'cɔɛ a -ti, Pɔlu 'ɔɔ Nyɪsua 'wio -nyi

³'E ni ti, 'bia 'nu 'a ni -ti 'lu -wɔn le -hie, -ye 'nu 'na Nyɪsua -nyi 'wio, 'ke 'o 'a ni -ta 'mu. ⁴'E ni ti, 'bia 'nu Nyɪsua da, 'ke 'o 'a 'bii -ta 'mu, -ye 'na plɔ ble ni. ⁵'Nu Nyɪsua -nyi 'wio, -ɛ nue, kɔɛ la 'le -nyrɔwɔ -nu 'yie 'mu gbo, -ɔ kɔ 'mu a -he la -Yusu a nahuin, -bo di 'le -didi, -bo ye -nyrɔwɔ -gbo ke, a bi 'mu ke, -aa Nyɪsua a -hapɔtitie nahuin pue. ⁶'N yie ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, -ɔ -tu 'yilɛnɔ-kvan -nu -wlu, 'ke 'le 'a ni =wlu ke, ɔ dio -wɔn gba 'lu, ɔ 'muo -wɔn -wɔ -nyrɔwɔ -nu -kɔ 'mu -Yusu 'Klɪsu di 'le lele di. ⁷'E ɔɔ 'o le, 'ke -bo kɔ 'lu a le-hieledu a -gbɛ, 'ke 'o 'a mu -wɔn. 'E mɔ -tɛɛ, 'n nɛɛ 'a mu 'mu ni 'dɔ, 'ke 'le 'na =wlu 'bii ke, -ɛ nue, a 'bii, a kɔ 'mu 'heɛn, Nyɪsua nu -a mu 'mu -hapɔde, -ɛ die nu, a 'mu 'mu 'mu -he, -tɛ ti ni le 'mu -gbo, -tɛ 'n ni ɔ -ji 'mu, kɔ, 'nu Nyɪsua a -hapɔtitie a -ti -wɔn le na, 'ke 'o -batiponyɔ ye, 'mue =nɔ tɔɔ, -ɛ mɔ, -hapɔtitie a -gbɛ, ɛ mɔ -ti a -tɛɛ ni. ⁸'Bia 'ni plɛ, 'n nɛɛ 'a mu 'mu ni, ɛ mɔ -ti a -tɛɛ ni, -ɛ nue, Nyɪsua yie ni, -ɛ mɔ, 'nu -tu -ti a -tɛɛ. 'Munɛle =nu, 'n kɔ, 'ke 'o 'a mu -wɔn, 'ke ɛɛ 'le -Yusu 'Klɪsu 'mu -hɔn.

⁹De -kɔ -ti 'nu Nyɪsua da, 'ke 'o 'a mu -wɔn, nɛ- mɔ ba nɔnɛɛ 'mu, 'plu 'munɔnɛle a -gbɛ bɛ bii klɛ. 'Bia 'munɔnɛle a -gbɛ, 'bɛ klɛ bii, -ye a di -ti a -tɛɛ -nu 'ni yi, kɔ, a 'mu -wɛ 'yilɛnɔ-tɔplɪ kɔ 'yilɛnyre-tɔplɪ a 'yi'mule-hɪhɪale yi, ¹⁰-ɛ die nu, a 'mu 'le 'yilɛnɔ-tɔplɪ -ha, a 'mui nu. 'Bɛ -ti

le 'mv, -ye -nyrɔwɔ =nv -kɔ 'mv -Yusu 'Klɪsɔ di 'le lele di, a di 'o ye 'nɪ 'sii, 'yilɛnyrɛdɛ =de 'nɪ =han 'le 'a mv 'mv nɪ. ¹¹-Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- die nu, 'a nɪ nunuklɔ 'mv 'o ye 'sii. Nahuin =nv, -v di dɛ a -gbɛ 'ye, v di Nyɪsɔvɔ 'nɪ baa, kɔ, v 'muo -wɛ -tɪ a 'yi'bɔaale -nyi.

Dɛ -mɔ dɛ gblaka, nɛ- mɔ =bo -nyi -Yusu 'Klɪsɔ -tɪ a 'yi'bɔaale

¹²Dɪayuo -a, ba kɔ 'a yiyie, bu po 'mv =jɪ 'mv, ɛ 'die nu, Nyɪsɔvɔ a -haputitie 'ɛ 'dɛ gbo nyra, kɛɛ, ɛ 'sɛɛ gbo. ¹³ɛ =hɛn 'nyre, 'sɔyuo 'bii =nv, -vɔ -gulɔnɔma a kayu 'yie =tu, kɔ nahuin =nv, -v nɪ nɔ -tuo ke, v yie nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n 'ya -Yusu 'Klɪsɔ a nahuon 'mv, nɛ- nue, 'nɪ nɪ nɔ =jɪ 'mv. ¹⁴Dɛ -ye nɪ 'o, nɛ- mɔ =bo nɪ nɔ =jɪ 'mv, dɛ a -gbɛ, ɛ -nyi -Yusu a nahuin 'plɔplɔ 'klɪ, 'ke bu kuo -a nɪ Kɔkɔnyɔ =wɔv ye -tɛɛ. U 'nɪ pɪ =le 'klɛɛ lele huannɔ, 'ke bu =tu Nyɪsɔvɔ a -tɪ nahuin ye.

¹⁵Nahuin -ye, vɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ 'nɪ =tu, -ɛ nue, vɔ 'mv -wɔn =tu ca. Uv -hɔvɔ bu -nyi 'mv 'kla-wliye'yɪya. Kɛɛ, =v -ye, vɔ Nyɪsɔvɔ a -tɪ 'nɪ =tu, 'ke 'le 'waa =wɔl 'bii ke. ¹⁶U nye 'nɪ nu, -ɛ nue, v nɔvɛ 'mv 'mv nɪ, 'plu 'v yie, -ɛ mɔ, Nyɪsɔvɔ lee nɔ 'mv nɪ, 'ke =bo tɔvɛ nahuin, -ɛ mɔ, Nyɪsɔvɔ a -haputitie mɔ -tɪ a -tɛɛ nɪ. ¹⁷Nahuin -ye =nv, -vɔ 'mv ca -wɔn =tu, vɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ 'nɪ =tu, -ɛ nue, v nye 'nɪ -hɔvɔ, 'ke bu nɪ 'o 'mv 'lu ye. Uv naa 'lɪi 'hɔn. U nɔ 'nɪ, v nye 'nɪ nu, -ɛ die nu, 'mv lele =sɔvɛ 'ye, kɛ nɔ =jɪ 'mv.

¹⁸Kɛɛ, ɛ 'nɪ 'yaa =le 'mv 'kla -wliye. Mɔ =betɪ bɔvɔ =wɔl 'klan nu, bu nyi =tu, mɔ =betɪ bɔvɔ =wɔl 'yɔɔpɔ nu, bu nyi =tu, -Yusu 'Klɪsɔ a -haputitie, nɛ- vɔ po. 'Nu nu 'manv, dɛ a -gbɛ a -tɪ, kɔ, 'n 'kɪɛ die 'manv nu, 'a -tɪ. ¹⁹ɛ mɔ -tɛɛ, 'n yie nɪ, -ɛ mɔ, -bati =nv, vɔ 'mv le poo, ɪ die 'nɪ nu, Nyɪsɔvɔ 'mv 'mv waa, -ɛ nue, aa da Nyɪsɔvɔ, 'ke 'o 'na -ta 'mv, kɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -Hihɪu, vɔ -wɛ 'mv 'mv 'nɪ -hɛ. ²⁰Dɛ 'nu -hɔvɔ 'dɔ, kɔ, 'nu -pre, nɛ- mɔ, 'nɪ nu 'le dɛ =de, -ɛ di 'mv -tɔvɛ nue, kɔ, 'nɪ sɪa 'le, 'plu 'nɪ nye -wɛ -hɔvɔ, 'na nunuklɔ a -tɪ, 'ke nahuin bu baa -Yusu 'Klɪsɔ, -tɛ ti nɪ le 'mv -gbo, kɔ 'ɛ nɪ ti =de, mɔ =betɪ =bo nɪ 'klɔ, mɔ =betɪ =bo 'kv. ²¹Mɛ -ye, =betɪ =bo nɪ 'klɔ, dɛ -mɔ dɛ gblaka, nɛ- mɔ =bo -nyi -Yusu 'Klɪsɔ -tɪ a 'yi'bɔaale, mɔ =betɪ =bo 'kv, -ye 'na 'kɔkɔvɛ, ɛ -hi 'o 'na 'klɔnɪnɪɛ 'mv nɪ, -ɛ nue, 'ke 'n di 'o =nɔ 'hɔvɔn 'mv mu. ²²Bɪa 'nɪ 'kɪɛ nɪɛ 'klɔ, -ye 'n -wɛ 'le =bo nu -kɔvɔn nɪ, =ɔ di nahuin 'mv -hɛ. -Tɛ ɛ nɪ le 'mv, -ye 'hru =nv, 'n di 'le -ha, 'n 'diu yi. ²³=Bo 'kv, =bo nɪ 'klɔ, -tɔɔplu 'hɔn -wɛ a -gbɛ, nɪ- kɔ -gbahlɔn 'n nɪ 'o. 'Ke 'le 'pɪa -ye ke, 'n nye 'nɪ -hɔvɔ, =bo 'kv wɛn, -ɛ die nu, 'n kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛɛn, -a 'mv 'hɔvɔn 'mv nɪnɪ. Dɛ a -gbɛ, ɛ di wɛn nu -tɛɛ, 'ɛ -hi 'o =bo nɪ 'klɔ. ²⁴Kɛɛ, 'ke 'le 'pɪa -ye ke, ɛ nu -wɛ -tɛɛ, 'ke =bo nɪ 'klɔ, 'a nɪ -tɪ, -ɛ die nu, 'mv 'a mv 'mv -hɛ. ²⁵A -tɪ, 'n yie nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'kɪɛ die 'klɔ nɪ, 'mv 'le 'a mv -hɛyri nɪ, -ɛ die nu, 'a 'mv ye 'mv mu, 'ke 'o Nyɪsɔvɔ a 'hru wɔn, kɔ, 'a 'mv 'manv nu 'dɔ. ²⁶A -tɪ, 'bɪa 'nɪ -hɔn nɔ =jɪ 'mv, 'nɪ di 'le 'a mv -wɔn, a di baa -Yusu 'Klɪsɔ 'dɔ, 'na 'ledidie a -tɪ.

²⁷Dɛ, -ɛ mɔ dɛ gblaka, nɛ- mɔ 'a mv -Yusu a nahuin, 'a nɪ nunuklɔ bɔ nue, -Yusu 'Klɪsɔ a -haputitie, ɛ 'mv -tɪ a 'yi'bɔaale kɔ. Mɔ =betɪ =bo di 'le 'a

mu -wɔn, mɔ -beti -bo 'de 'le di, 'n -hwa -bo 'win, -ε mɔ, a kɔ 'lu a le-hieleε -do, 'a -mυε, kɔ, 'a kɔ -wlvɔ -do, 'aa -kvan nu, -ε die nu, nahuin 'mu -Yusu a -haputitie -wlv ye kuo. ²⁸A ni pɪ 'le 'klεε lele 'a ni yraanyɔ a huannɔ. 'Bia 'ba 'nɪnɪ pɪ 'waa huannɔ, v die 'nɪ yrii, -ε mɔ, Nyɪsua a -bati diu 'nɪ klɪ, kεε, a -mε -ye, Nyɪsua, ɔ waa 'a mu nɪ. Nyɪsua a -gbε, nɔ- di -nυ dε a -gbε tɔɔ. ²⁹'Ke Nyɪsua naa 'le -Yusu 'Klɪsɔ 'mu, 'ɔ -nyi 'a mu 'hru, 'ke ba kuo -wlv ye. Ε 'de ba kuo -wlv yee -do a 'hru, ɔ 'diu 'a mu -nyi, kεε, ɔ -nyi -we 'a mu 'hru, 'ke ba 'ye =sυε, 'a -tɪ. ³⁰A 'ye la nɪ, -ε mɔ, 'nɪ la nu -Yusu 'Klɪsɔ a -kvan -tεε, -ε 'we =nɔ nahuon =nυ ye, -ɔ yi -wɔnlε -tεε. -Tε ti nɪ le 'mu -gbo, a nye 'nɪ 'wɔn, -ε mɔ, 'n 'kɪε -wεen. 'Plu -ye, 'a nɪ -gbε, ye-wɔnwɔndɔ a -gbε, nε- aa -wε ye -wɔnwɔn.

Ba kɔ 'lu a le-hieleɖɔ =nυ, -Yusu 'Klɪsɔ kɔ la

2 ¹A kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hεen, a -mυε nɪ. Dε a -gbε, nε-ε 'a mu 'klɪ -nyi. Bɔ nυε 'a mu 'mu, dε a -gbε, nε-ε 'le 'a mu =wlv 'kwli 'mu gbo =tu. A kɔ Nyɪsua a -Hihiu 'hεen, a -mυε nɪ, 'a nυε 'a nɪ 'bienu 'mu, 'aa wɔlɪ ye yiyrii. ²-Tε ε nɪ le 'mu, ba kɔ 'munɔnυεle, ba kɔ -wlvɔ -do, ba -mυε, ba 'wɔnwɔn win 'mu le. 'Bia 'bε nɪ le 'mu, -ye 'n di nu 'manɔ 'dɔ. ³'Bia 'baa dε nu, a nɪ -hie 'le 'a nɪ dɔnɔ -do a dε 'lu -wɔn le, kɔ, a nɪ 'yaa 'le 'le 'a nɪ dɔnɔ, kεε, ba =tɔ 'le 'a nɪ dɔnɔ 'le. Ba 'ye, -ε mɔ, 'a nɪ 'bienu, nυ- nɪ 'o 'a mu 'lu ye. ⁴Nahuon 'bɔ nɪ 'o, 'yilεnɔ-tɔplɪ =nυ, -ɪ di 'a 'bienu 'mu -hε, nɪ- bɔ nu. A nɪ nu 'le -tɔplɪ -do =nυ, -u a -do 'mu -hε. ⁵'Lu a le-hieleɖɔ =nυ, -Yusu 'Klɪsɔ kɔ la, nε- ba kɔ.

⁶=Beti -Yusu bɔ 'ya Nyɪsua 'mu,
ɔ 'de la ca kɔ, 'ke bɔ -hε -tε Nyɪsua nɪ 'mu.

⁷Kεε, ɔ hie 'o Nyɪsɔvatu =nυ gbo,
'ɔ -hε Nyɪsua a -kvannunyo,
'ɔ -hε -wε -tɔnahuon.

⁸-Tε ɔ -hε -tɔnahuon,
-ye ɔ =tɔ 'le 'a dɔnɔ nɪ,
'ɔ =tuu 'o Nyɪsua, 'ɔ 'kv -wε.
'Kukυε a -gbε, ɔ 'kv,
nε- mɔ bυ kvɔ 'o tu 'yie 'mu,
-ε mɔ -tɔtɪ'kukυε.

⁹Nε- nue, Nyɪsua 'ɔ 'yɔɔ 'o,
'ɔ nɪ 'o -tɔplɪ 'bii 'lu ye,
'ɔ =tue =nɔ 'dɔ =nυ, -v nɪ 'o 'dɔtɪ 'bii 'lu ye,
¹⁰-ε die nu, nahuin 'bii, kɔ 'ε nɪ dε =de 'hεen,

'ke 'le yakɔ 'mu,
kɔ, kε nɔ -tɔtɪ ke,
kɔ, 'ke 'le -tɔtɪ gbo,
'bɔɔ -Yusudɔ 'wɔn,

υ 'bii a -gbɛ, υ 'mu 'le di,
υ 'muo kwli ye gbo bla,
'ke 'o 'a 'o=tuule a -ta 'mu.

- 11 'E ni nahuon, 'bɔ ni 'o, ɔ di 'ni -tu, -ε mɔ,
-Yusu 'Klɪsu, nɔ- mɔ Kɔkɔnyɔ.
-Ye υ di 'a Bu Nyɪsuva -nyi -ti a 'yi'buaale.

'Ke 'le ŋmli'yilenyrenyυ -heyri, ba 'we -nɔ yahroyɔ ye, -ɔɔ wlɪn

12 'Na nɪnatumupυ -a, -tɛ a yie, -tɛ -Yusu nu Nyɪsuva a 'o=tuule, 'a ni -gbɛ, a kɔ ba -tuu -wɛ 'o Nyɪsuva. Ti =nu -kɔ 'yri 'n ni la 'le 'a mu -heyri, a nyo la 'o 'ni -tuu. -Tɛ 'n 'de 'klɛɛ 'le 'a mu -heyri ni, a kɔ ba -tuo -wɛ 'o, ε 'mu 'o 'a 'o=tuule =nu 'mu -hi, a kɔ la, 'ke 'o =nɔ -wɔn, ti =nu -kɔ 'yri 'n ni la 'le 'a mu -heyri. E =hen 'nyre, waale =nu, Nyɪsuva waa 'a mu, ε nye 'ni -hva, 'ke 'le 'a ni 'pia ke, 'ke 'ba nu -kuan, 'ke 'le Nyɪsuva a pipɛ 'kwli 'mu, 13-ε nue, Nyɪsuva a -gbɛ, ɔɔ nu -kuan, 'ke 'le 'a ni =wli ke, -ε die nu, -tɔpli =nu, -u 'a plɔ blee, a 'mui 'mu nuɛ, kɔ a 'mui -wɛ nu. 14 'E ni dɛ =de, aa nu, a ni 'pupre 'le wlɔn 'mu le, kɔ, a ni po 'le -wɛ -yυɛ, 15-ε die nu, a 'mu 'o ye 'sii, 'yilenyredɛ =de 'ni -han 'le 'a mu 'mu ni, kɔ, a 'mu Nyɪsuva a 'yuo=pli =nu 'mu 'ya, -υ 'nɪni nu dɛ 'klan =de. 'Ke a ni 'le nahuin =nu -heyri, -υυ 'waa 'bienu kaa, 'plu -υ kɔ 'klɔ nyre 'yi le. 'Ke 'le nahuindu a -gbɛ -heyri, a kɔ ba 'we -nɔ yahroyɔ ye, -ɔɔ wlɪn. 16 Ba =tu =nu wintɛ =nu ye, -εɛ nahuin 'klɔ yrayru -nyi. 'Bia 'baa le nu, -ye -nyrɔwɔ =nu -kɔ 'mu -Yusu 'Klɪsu di 'le lele di, 'n di po 'a ni -pli, -ε nue, dɛ a -gbɛ, ε die nahuin 'ni tɔɔ, -ε mɔ, -kuan 'yakla =nu, 'n nu 'le 'a mu -wɔn, ɔ 'de -gbugbɛ.

17 'A ni -Yusu a =wli a yekuolɛ, ε 'we -nɔ -cɔhlɔn ye, aa pi, 'ke 'o Nyɪsuva ye. 'Bu kɔ bu 'la 'mu, -ye 'na dablo di -wɛ ye 'we -cɔhlɔn =nu, 'nu 'a ni -cɔhlɔn a -gbɛ ke po. 'Bia 'bɛ ni le 'mu, -ye 'n di kɔ plɔ a bleele, 'mu 'manu nu, 'n kɔ a 'bii 'hɛɛn. 18 Ba kɔ -wɛ plɔ a bleele, a 'mu 'manu nu, a kɔ 'mu 'hɛɛn.

Timote kɔ Epafroditɪ 'hɛɛn

19 'N yie ni, 'bia -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'bɔ nye -hva, 'n -wɛ le kɛ 'le 'a mu Timote a -wɔnleelɛ, -ε die nu, 'bɔ =hɪan -wɔn, ɔ 'mu 'mu le, -tɛ a nu 'lenɪnɪɛ, titie a -gbɛ, ε 'mu -wɛ 'le 'mu =wli 'kwli 'mu gbo =tu. 20 Nahuon =de 'de nɔ ni, -bɔ kɔ 'na 'lu a le-hiele, 'bɛ 'de Timotee -do. 'E mɔ -tɛɛ, ɔɔ 'a ni -ti kle naa =wli. 21 Nahuin 'bii -ye =nu, 'waa -tɔplu -do a dɛ, nɛ- υυ 'lu -wɔn le -hie. U 'ni -hie =le -Yusu 'Klɪsu a -tɔplɪ a dɛ 'lu -wɔn le. 22 Timote -mɛ -ye, a yie ni, -ε mɔ, ɔ mɔ =hapɔnahuon. O kɔ 'mu 'hɛɛn, -a po Nyɪsuva a =hapɔtitie, 'ke 'o nahuin ye. O 'mu 'mu 'ni -hɛ, 'ke 'le -kuan a -gbɛ -heyri, -ε 'we -nɔ ye, -tɛ 'yu 'nɪni -hɛ wen 'a bu 'mu. 23 'A -ti, 'n yie ni, -ε mɔ, 'bu 'bɛ -tado 'na -bati, 'n dio -tado 'ni le 'tata, 'ke 'le 'a mu -wɔn. 24 'N yie -wɛ ni, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ 'bɔ nye -hva, 'n -wɛ le kɛ 'le 'a mu -wɔndidie.

25 Nahuon -gbo, ɔ mɔ Epafroditɪ, a lee o nɔ 'mʊ -wɔn, 'ke ɔ 'mʊ o 'mʊ 'mʊ di -hɛ, 'ke 'o -tɔplɪ -nʊ, 'n 'de o kɔ a -ta 'mʊ, ɔ kɔ 'mʊ 'hɛn, -a nu -kʋan. 'E mɔ -tɛɛ, -a nu -kʋan 'dɔ. 'N 'ye nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ nɔ 'o lɛ, 'ke -bo tɔ 'klɛɛ gbo, bɔ di 'le 'a mʊ -wɔn, 26 -ɛ nue, ɔ nye 'nɪ -hʋa, 'ke bɔ di 'le 'a mʊ -wɔn, ɔ 'mʊ 'a mʊ 'ye. 'A nɪ wɔlɪ nyo nu 'dɔ, -ɛ nue, ɔ yie nɪ, -ɛ mɔ, a 'wɪn nɪ, 'ke 'a 'hʋɪn o 'nɪ hren. 27 'E mɔ -tɛɛ, 'kʋɛ nyo o nu. ɔ o mu 'nɪ 'kʊ. Kɛɛ, Nyɪsʋa 'ye 'a wɔlɪ, ɔ -wɔ 'a 'kʋɛ. 'E 'de ɔ -do a wɔlɪ, Nyɪsʋa 'di 'ye. 'Na -gbɛ, ɔ 'ye -wɛ 'na wɔlɪ, -ɛ die nu, 'kla-wliye'yɪya -ye 'nɪ -han 'klɛɛ lele 'mʊ ke ye. 28 Nɛ- nue, 'nɪ -hʋɛ, -bo lo, bɔ di 'le 'a mʊ -wɔn, -ɛ die nu, 'bɪa 'ba 'yo, a 'mʊ 'manʊ nu, kɔ, 'na -gbɛ, 'mʊ =wɔ a lɛnaalɛ 'kee. 29 'A -tɪ, 'bɔ di 'le, ba 'blo kwa -tɛɛ, 'ke 'le 'manʊ 'kwɪlɪ 'mʊ. Ba -nyi Nyɪsʋa 'wio, 'a -tɪ. -Tɛ ɔ nɪ 'mʊ, nahuin -nʊ, -v nɪ -wɛ lɛ 'mʊ, ba -tuu 'o, 30 -ɛ nue, ɔ dʋa 'kʊkʋɛ, -Yusu 'Kɪsʋ a -kʋan a -tɪ. ɔ nu 'a nɪ 'lu 'mʊ a -kʋan, kɛ nɔ 'mʊ 'hʋɪn 'mʊ, ɔ dʋa 'kʊkʋɛ, -ɛ die nu, ɔ 'mʊ 'mʊ 'mʊ -hɛ, -ɛ 'wɛ -nɔ ye, -tɛ a di wen 'na 'mʊ-hɛɛ lɛ nu, 'bɪa 'ba nɪ wen nɔ.

-Tɛ Nyɪsʋa, ɔ nu, 'ɔ nɔ 'o -a mʊ ye 'sii, 'ke 'o 'a dɔnʊ ye

3 1 'Diayuo -a, 'na 'lele'ɔwɔwɪntɛ, nɛ- gbo: Ba nu 'manʊ, -ɛ nue, a kɔ 'Kʊkʊnɔ -Yusu 'hɛn, a -mʊɛ nɪ. -Tɪ -do -gbo, 'n 'cru o 'a mʊ -wɔn, nɪ -n di lele ke nɪna. -Bo di lele ke nɪna, ɛ 'nɪ -wɔ -le 'le 'na 'klɪ, -ɛ nue, ɛ mɔ 'mʊ-hɛɛ lɛ, 'ke 'o 'a mʊ -wɔn. 2 Ba -tu 'a nɪ dɔnʊ 'yie, 'ke 'o nahuin -nʊ -wɔn, -vɪ 'yilɛnyre-kʋan nu, 'plɪ -v mɔ hitɔnʊv. Nahuindʋ a -gbɛ, vɪ 'yɪ lɛ nyre 'cʋɛi, 'vɪ nahuin tɔɔ, 'ke bʊ 'bɛ yɛ. 'Bʊv nahuin yɛ 'bɛ, -tɛ -Juukʋɛɛ 'a nunue nu, v -mɛ -ye, v nɔ 'nɪ, nɛ- nye nu, nahuin a -gbɛ 'vɪ -tɛɛ a Nyɪsʋa a nahuin -hɛ. Kɛɛ, ɛ 'de lɛ 'mʊ nɪ. 3 Kɛɛ, ɛ 'de 'hʋɪn a yriile -de, ɛ 'nɪ nue -le, 'plɪ nahuon 'nɪ -hɛ -le Nyɪsʋa a daku a nahuon. -A mʊ nɪ, -v mɔ Nyɪsʋa a -tɛɛ a daku, -ɛ nue, Nyɪsʋa a -Hihiu, nʊ-v -a mʊ 'klɪ -nyi, 'ke -ba nu Nyɪsʋa a -kʋan -tɛɛ. 'E 'de dɛ -gbo, -a nɪ -gbɛ, -a -wɛ 'le -ba nu, -a 'nɪ kue -le =wɔ ye, kɛɛ, -Yusu 'Kɪsʋ, nɔ- -a kuo =wɔ ye, 'ke bɔ waa -a mʊ.

4 'Bɪa -tʊnahuin a nunu-tɔplɪ 'bɪ -wɛ 'le bɪ waa wen nahuin, 'mɔ Pɔɔ, 'n kɔ wen 'hru, 'ke -bo kuo wen -tɔplɪ a -gbɛ =wɔ ye. 'Bɪa nahuon -de 'bɔ plɛ, ɔ kɔ 'o =wɔn, 'ke bɔ kuo nahuin a nunu-tɔplɪ a -gbɛ =wɔ ye, 'n yie nɪ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'o =wɔn, 'nɪ -hi 'o nahuon a -gbɛ 'mʊ. 5 -Tɪ kɔ -tɪ 'nɪ plɛ, 'n kɔ 'o =wɔn, nɛ- mɔ, 'mɔ mɔ -tɛɛ a Hebɛkʋɛyɪu nɪ. 'Ke 'n kɔ 'le Yisɛɛkʋɛ a 'blɔgba 'mʊ. 'Nu pɔ Bɛsɛmɛ-tugba. -Tɛ v kɔ 'mʊ, -ye -nyɔwɔ a -yɛhɛn-yɛhɛn a nɔnɔ 'mʊ, v 'bɛ 'mʊ ye, -ɛ 'wɛ -nɔ ye, -tɛ -a mʊ -Juukʋɛ a tɛtɛi 'a -tutue nu. 'Ya 'o lele 'lu, 'mɔ mɔ la Falisi-tumu a nahuon nɪ, -vɪ 'o -Juukʋɛ a tɛtɛi 'bii 'o =tuu -tɛɛ, 'v -hi 'o nahuin -ye 'mʊ. 6 'Nu la 'o -a mʊ -Juukʋɛ a 'bri-tɔplɪ 'bii 'nɪ =tuu. Nɛ- nue, 'nu la -Yusu a nahuin ti 'yaklɪ ye gba. 'Nɪ 'wɪa =le la -Juukʋɛ a tɛtɛbʊv -do -de. 'Bɪa tɛtɛi 'a 'o=tuulɛ 'bɛɛ wen 'o nahuin ye 'sii, 'ke 'o Nyɪsʋa ye, 'n di wen 'o ye 'nɪ 'sii 'bii.

7'Mε -ye, 'n nye la -wɔn lε -hie 'lu, -ε mɔ, -tɔpli a -gbε, ɪ di la 'mu 'mu 'ni -hε. Kεε, -tε ti ni lε 'mu -gbo, -tɔpli a -gbε, ɪ 'ni da -le dε =de, 'ke 'le 'mu 'yii ke, -ε nue, 'n kuo -Yusu 'Klɪsu ye =wlv. 8'Ɛ mɔ -tεε, -tɔpli a -gbε, ɪ 'ni da -le 'klεε lele dε =de, 'ke 'le 'mu 'yi 'mu, -ε nue, =bo yi 'na Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsu, dε a -gbε, ε -hi 'o -tɔpli 'bii a -gbε 'mu ni. 'Ɛ ni dε =de, 'n hie kε 'o gbo, 'na Kukɔnyɔ a -gbε a -ti. -Tɔpli a -gbε, 'n nyi daa 'bahri ke a -tɔpli, -ε die nu, -Yusu 'Klɪsu 'mu 'na Kukɔnyɔ 'mu 'ya, 9kɔ, ɔ kɔ 'mu 'hεen, -a 'mu -mυε 'bii. 'Ni po -le 'klεε lele lε, -tε 'nu 'o -Juukυε a tetei 'o =tuu, nε- nue, 'ni 'sii 'o ye, 'ke 'o Nyɪsua ye. Dε =nu, -εε 'o 'mu ye 'sii, 'ke 'o =nɔ ye, nε- mɔ =bo -nyi 'na =wlv -Yusu 'Klɪsu. Nyɪsua, nɔ- 'sii 'o 'mu ye, -ε nue, 'n kuo ye =wlv. 10Dεε -do =nu, 'nu -hva 'dɔ, nε- mɔ =bo yi -Yusu 'Klɪsu 'bii, kɔ 'a 'klɪkenɪnɪε =nu, ɔ nu, ɔ -hɔn 'le 'kukɔnyɔ -hɛyri 'mu, ɔ 'hri 'klɔ. 'N nye -wε 'ni -hva, -tε ɔ la =sυε a 'yiye nu, =bo nu -wε lε =sυε a 'yiye, kɔ, =bo =tɪɔ 'le 'n dɪɔnυ, -ε 'we =nɔ ye, -tε ɔ nu 'le 'a dɪɔnυ a 'le=tɪɔlε ti =nu -kɔ 'yri, ɔ 'ku la, 11-ε die nu, 'mυε yi -tεε, -ε mɔ, Nyɪsua di 'le 'mu 'kukɔnyɔ -hɛyri 'ni -ha, ɔ 'mu 'mu 'klɔ -ha, -tε ɔ nu la, ɔ -ha la 'le -Yusu 'kukɔnyɔ -hɛyri, ɔ -hiɔ 'klɔ.

-A 'kɪε 'dee wɛn 'o ye a =cεε

12'Ni po =le lε, 'ke =hapυdε a -gbε, 'nu -pre, 'n kυε ni -dodo, kɔ, 'ni po =le -wε lε, -ε mɔ, 'n =cεε 'o ye -dodo. Kεε, 'nu 'o =tu 'klɪ, 'nu ye 'mu mu, 'ke 'o Nyɪsua a 'hru wlɔn, -ε die nu, 'mu =hapυdε a -gbε ke ye, 'mυε kwa 'ble, -ε nue, 'na -gbε, -Yusu 'Klɪsu 'ble 'mu kwa, 'ni -hε 'a nahuon. 13'Diayuo -a, 'n 'de lε po, -ε mɔ, 'n kɔ =hapυdε a -gbε ni -dodo. Dεε -do =nu, 'nu nu, nε- mɔ -tɔpli =nu, -ɪ -hi, 'nu 'a -tɪ -wɔn 'ni -hri, 'nu ci lε 'gba, -ε 'we =nɔ cigbεilε'gbanyɔ ye, -ɔɔ 'o 'klɪ =tu, -ɔɔ ye 'mu mu, -ε die nu, =hapυdε =nu, -ε ni 'le 'mu ye 'mu, 'mυε ke ye. 14'Nu lε 'gba ci, 'nu 'le -tεgbi =nu mu, 'na 'yie ni 'le, -ε die nu, 'mu =hapυdε gblaka =nu kɔ, Nyɪsua, ɔɔ -a mu -wɔn da. =Hapυdε a -gbε, nε- mɔ =bo ni 'o =nɔ 'hυɪn 'mu, 'ke 'le yakɔ 'mu, dε =nu, -Yusu 'Klɪsu nu a -ti.

15-A mu -gbo, -υ 'de 'klεε lele 'yuo=pli, 'ke 'o Nyɪsua a 'hru wlɔn, kε'ε ni, -a kɔ -ba nu 'lu a lε-hie lε. 'Bia nahuon =de 'bɔ 'de 'lu a lε-hie lε dυ a -gbε kɔ, Nyɪsua die =nɔ 'ni tɔɔ. 16Dε gblaka, nε- mɔ 'hru -gbo, -aa na, kυε 'le gbo, nu- -ba 'cipi 'o nɪna.

17'Diayuo -a, a 'bii, ba -ha 'le 'na =pt lε. Nahuin =nu, -tε 'nu naale nu, -υυ lε naale nu, nu- ba ta 'o -wɔn lε. 18Ɛ kɔ nahuin 'plɔplɔ, 'waa nunuklɔ ɔ nye nahuin tɔɔ, -ε mɔ, υ mɔ -Yusu 'Klɪsu =nu, ɔ 'kuv 'o tu 'yie 'mu a yraanyυ'υ ni. 'N -tva la 'le 'a mu 'a ye=tutue gbo, si la a ti 'yri. -Tε ti ni lε 'mu -gbo, 'n ni 'le wuwe 'kwli 'mu, 'ni nyi lele 'a mu ye =tu. 19'Lele'bɔɔti 'yri, Nyɪsua di nahuin a -gbε gbo 'ni -wɔ, -ε nue, υ 'ni kυε =le Nyɪsua -wɔn. -Tɔpli =nu, 'waa =wlu -hva, ni- υυ -wɔn kυε, 'υυ -tvi-tɔpli nu, 'υυ 'waa dɪɔnυ a -pli po, 'ke 'o -tvi-tɔpli a -gbε a -ta 'mu. 'Klɔ -gbo ke a -tɔpli -do, ni- υυ 'lu -wɔn lε -hie. 20-A -mε -ye, 'ke -a kɔ 'le yakɔ 'mu. -A ni Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsu, ɔ mɔ -a ni Waanyɔ, nɔ- -aa -pre.

'Ke ɔ di 'le yakɔ a -gbe 'mu -hɔn. ²¹'Bo di 'le, -ye -a ni -plahvɛn -gbo, -ɪ 'de 'kɪ kɔ, ɔ di 'nɪ 'cɪcɪ, -ɛ die nu, ɪ 'mu 'a 'hɛn -nu ye 'we, -ɪ kɔ -tɪ a 'yi'bobva. 'A 'kɪ -nu, ɔ nu, ɔ kɔ 'ɛ ni dɛ =de win ke, ni- ɔ di nu, ɔ 'mu -a ni 'hɛn a -gbe 'cɪcɪ.

'Lele'boɔ-tɔwin

4 ¹'A -tɪ, 'na 'munvɛ-diayuo -a, 'a mu -nu, -v mɔ Kɔkɔnyɔ a nahuin, ba 'nɛɛ 'o ye gbo, 'ke 'o Kɔkɔnyɔ a -wɛv a yekuole a -ta 'mu. 'N nɛɛ 'a mu 'mu ni 'dɔ. 'A ni 'yiyetv -v 'mu nu. 'Nu nu 'manv, 'a ni -tɪ. 'A mu mɔ yriile -nu, -ɛ nye nahuin tɔɔ, -ɛ mɔ, 'na -kvan nɔ le 'yi.

²'A mu nyrv -nu, -v mɔ Efodi kɔ Setisɪ 'hɛɛn, ba 'wɔnwɔn win 'mu le, -te a 'ya -Yusu a nahuin 'mu a -tɪ. ³-Mɛ -ye -nu, -ɔ mɔ 'na nɛnatumu, 'plu -ɔ kɔ 'n 'hɛɛn- -kvan nu, -hɛ nyrv 'hɔn a -gbe 'mu, -ɛ nue, v kɔ 'mu 'hɛɛn, -a nu -kvan 'dɔ, kɔ =a 'ye =svɛ, -ɛ die nu, Nyɪsva a -haputitɪ, ɛ 'mu gbo 'sɛɛ. U kɔ 'mu 'hɛɛn, kɔ Klema, kɔ Nyɪsva a -kvannunyv -ye 'hɛɛn, -a bibi 'mu le 'yi, -a nu -kvan. U 'bii a -gbe, Nyɪsva 'cru 'waa 'dvi ni, 'ke 'le 'crunɛ -nu 'kwli 'mu, -ɛ mɔ nahuin -nu, -v kɔ 'klɔ yrayrv a 'crunɛ.

⁴Ba nu 'manv, 'ɛ ni tɪ, -ɛ nue, 'a mu mɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu a nahuiin ni. 'N nyi lele ke 'ni nuna, ba nu 'manv. ⁵Ba nue, -ɛ die nu, nahuin 'bii 'mue 'ye, -ɛ mɔ, 'a ni -wɛv nɔ le 'yi. Ba kɔ 'a yiyie, -a ni Kɔkɔnyɔ -wɛ le ke 'ledidie. ⁶Dɛ =de ni 'yaa 'le 'a mu 'kla -wliye, kɛɛ, ba le Nyɪsva -tɔplɪ 'bii -nu, aa -hva. Ba dɔ, 'ke bɔ -hɛ 'a mu 'mu, kɔ, ba -nyo -wɛ 'wio. ⁷Bia 'baa le nu, -ye Nyɪsva di 'a mu -nyi kegbowɛɛnɛ. Nyɪsva a kegbowɛɛnɛ a -gbe, ɛ -hi 'o -tɔplɪ 'bii -nu 'mu ni, -tɔnahuin, v 'mu le yrii, 'plu ɛ 'mu 'a ni -wɛv 'yie -tu, -ɛ nue, a kuo -Yusu 'Kɪsv ye -wɛv.

⁸'Diayuo -a, dɛ -kɔ ke 'n di 'o -yrɛɛ, nɛ- -gbo: Ba -hie 'yilɛnɔ-tɔplɪ -nu 'lu -wɔn le, nahuiin baa. l mɔ -tɛɛ a -tɔplɪ ni, -aa 'o -tuu, kɔ -tɔplɪ -nu, -ɪ 'sii 'o ye, kɔ, -ɪ -cɛɛ 'o ye, kɔ -tɔplɪ -nu, -u nahuin a plɔ blee, kɔ, -ɪ kɔ -tɪ a 'yi'bvaaɛ. -Tɔplɪ a -gbe, ni- ba -hie 'lu -wɔn le. ⁹-Tɪ -nu, 'n tɔɔ 'a mu, a 'ble kwa, kɔ, -tɔplɪ -nu, a 'wɔn 'le 'mu wɔn, 'n nu, a 'ye, ni- ba nu -wɛ. -Ye Nyɪsva -nu, -ɔ nahuin kegbowɛɛnɛ -nyi, ɔ di 'o 'a mu -wɔn 'ni ni.

-Tɔplɪ -nu, v -nyi Pɔlv, nɔ- kɔ 'wio ɔ gbo po

¹⁰'Nu Kɔkɔnyɔ -Yusu -nyi 'wio, kɔ, 'nu 'manv nu 'dɔ, -ɛ nue, a po lele 'na -tɪ -wɔn -wɛv. 'ɛ mɔ -tɛɛ, aa o 'na -tɪ -wɔn le po -wɛv, kɛɛ, a 'de o 'hru kɔ, 'ke ba -hɛ o 'mu 'mu, 'plu ti 'plɔplɔ 'ɪ -hi, 'ke ba 'de o 'mu 'mu -hɛ. ¹¹ɛ 'die 'nyre -hɛn, =bo 'de dɛ =de kɔ, =bo nu le 'a -tutue. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'n 'nyɪɛ ni, 'ke =bo kɔ plɔ a bleeɛ, mɔ =betɪ =bo kɔ dɛ, mɔ =betɪ =bo 'de dɛ kɔ. ¹²Dɛ =de 'bɛ 'de 'o ni, -tɛ 'n di nu, 'mu dididɛ 'ye, 'n yie ni, kɔ, -tɛ 'n di nu, 'bia -tɔplɪ 'bɪ -huo, 'n yie -wɛ ni. 'Ke 'o 'ɛ ni -tɛgbi =de, kɔ 'ke 'o 'ɛ ni dɛ =de -wɔn, 'n 'nyɪɛ ni, -tɛ 'n di nu, 'mu plɔ a bleeɛ kɔ, mɔ =betɪ =bo kɔ dididɛ, mɔ =betɪ kanv buv 'mu nu, mɔ =betɪ =bo 'de dɛ =de kɔ, mɔ =betɪ =bo kɔ dɛ. ¹³'N -wɛ 'le 'ɛ ni dɛ =de ni, -ɛ nue, -Yusu 'Kɪsv, nɔ-ɔ 'mu 'kɪ -nyi.

¹⁴Kɛɛ, =betɪ bɛ nɪ lɛ 'mʊ, -tɛ a nu, 'a -hɛ 'mʊ 'mʊ, 'ke 'le 'na =sʊɛ a 'yiye 'kwli 'mʊ, ɛ mɔ =hapudɛɛ nɪ. ¹⁵A mʊ Filipudɪɔ a nahuin, a yie nɪ, -ɛ mɔ, ti =nʊ -kɔ 'yri 'n -tʊa la 'a mʊ -Yusu a -tɪ a ye-tutue gbo, 'ke 'le Masɪdvanɪbʊgba 'mʊ, kɔ, -tɛ 'n -hɔn la 'le 'a mʊ -wɔn 'mʊ, a -do, 'a mʊ-v la 'mʊ 'mʊ -hɛ. 'A mʊ mɔ -Yusu a nahuiin -do =nʊ, 'n pue Nyɪsʊa a -haputitie, 'plu 'n wɛɛn ke, 'ke -bʊ -hɛ 'mʊ 'mʊ. ¹⁶-Tɛ 'n nɪ la 'le Tesalonikidɪɔ 'mʊ, 'ke 'le ti 'plɔplɔ 'kwli 'mʊ, aa la 'mʊ yrɛ ya -tɔplɪ =nʊ, 'n 'de la kɔ. ¹⁷ɛ 'de =bo nye le =mɔ, 'ke ba ya 'mʊ -tɔplɪ yrɛ, kɛɛ, 'n kɔ plɔ a bleelɛ, -ɛ nue, Nyɪsʊa di 'a mʊ 'mʊ nu -hapudɛ, 'ke 'o dɛ =nʊ, aa nu a -ta 'mʊ.

¹⁸-Tɔplɪ 'bii =nʊ, a ya o 'mʊ ye, 'n 'yi o nɪ, 'ɛ -hi -tɔplɪ =nʊ wlɔn, 'n 'de o kɔ. -Tɛ 'n 'ye o -tɔplɪ =nʊ, Epafroditi ya o 'le, 'na -tɔplɪ 'bii, ɪ =cɛ o nɪ. -Tɔplɪ a -gbɛ, ɪ 'we =nɔ -cɔhlɔn =nʊ ye, -sʊ hunhrɔn po, Nyɪsʊa wɛɛn ke, 'plu -sʊ =nɔ ke klu 'dɔ.

¹⁹Nyɪsʊa =nʊ, 'nu da, 'a kukɔ-tɔplɪ -huo nɪ. -Tɔplɪ 'bii =nʊ, a 'de kɔ, 'ke ɔ di 'le -Yusu 'Klɪsʊ 'mʊ naa, ɔ 'mui 'a mʊ -nyi. ²⁰-Tɪ a 'yi'bʊaale 'ke 'o -a nɪ Bu Nyɪsʊa -wɔn, -tɛ 'klɔ tɛ ye gbo. Kɛ'e nɪ, bɛ nɪ 'mʊ.

Wlɔnlɛ=gbugba

²¹'N =gba -Yusu 'Klɪsʊ a nahuin 'bii wlɔn lɛ -tɛɛ. -Yusu a nahuin -gbo, -v kɔ 'mʊ 'hɛɛn -nɪ mɔ -tegbii -do, v =gba -wɛ 'a mʊ wlɔn lɛ. ²²-Yusu a nahuin 'bii, v =gba 'a mʊ wlɔn lɛ. Seyɪ-seyɪ, -Yusu a nahuin =nʊ, -v nɪ nɔ Romakʊɛ a 'kun gblaka a -yaa 'mʊ, nʊ- =gba 'a mʊ wlɔn lɛ.

²³-A nɪ Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ bɔ nu 'a mʊ =hapudɛ 'mʊ.